

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Божидар Ангелов,

председател на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по чужд език (английски език), обявен в Държавен вестник, бр. 21 от 18.03.2016г.,

с кандидат главен асистент д-р Екатерина Неделчева Софрониева

1. Данни за конкурса

Гл. ас. д-р Екатерина Неделчева Софрониева е единствен кандидат в конкурса за „доцент”, обявен от СУ „Св. Климент Охридски” за нуждите на катедра „Предучилищна и медийна педагогика” към Факултета по начална и предучилищна педагогика. Кандидатката отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент”. Тя има:

- придобита образователна и научна степен „доктор” от м. юни, 2012 г.
- 11 години трудов стаж като щатен преподавател към СУ „Св. Климент Охридски”. От м. юни 2005 г. тя заема академичната длъжност „асистент”, от м. април 2007 г. е преназначена на длъжност „старши асистент”, а от м. април 2010 г. до настоящия момент работи като „главен асистент” към катедра „Предучилищна и медийна педагогика” на ФНПП при СУ.
- представена научна продукция, която отговаря на профила на обявения конкурс.

2. Кратка биографична справка

Екатерина Софрониева е родена през 1968 г. в град София. Завършва английска филология в СУ през 1992 г. При завършването си е поканена да започне работа като хоноруван преподавател по английски език към катедра „Западни езици” на Факултета по класически и нови филологии при СУ. През времето, в което е в България, тя работи със студенти от английска и славянски филологии и студенти от други специалности, като води различни модули – разговор, практически английски език, морфология и синтаксис, творческо писане, превод и др. До 2000 г. живее и работи предимно в Лондон, Великобритания. Опитът ѝ е основно в сферата на образованието. Заема ръководна позиция в английска детска градина (1996-1998 г.). От 2000 г. работи като хоноруван преподавател към СУ, като специализира по-тясно в програмата за ранно езиково обучение към ФНПП. Работи като експерт и по различни международни проекти по местно самоуправление и трансгранично сътрудничество към програмата на американската агенция за развитие USAID и европейската програма ФАР. От 2005 г. до настоящия момент е член на щатния състав на катедра „Предучилищна и медийна педагогика” на ФНПП. Като щатен преподавател към ФНПП тя има много на брой участия и ръководства на програми и проекти, води различни дисциплини със студенти от бакалавърските и магистърските програми към факултета, както и със студентите, записани в програмите за следдипломна квалификация за учители по чужд език в начален етап. През 2012 г. придобива степен „доктор по психологията на ориентирането и процесите на усвояване” към катедра „Клинична психология” на Факултета по медицина и психология при Римския университет „Сапиенца”, Италия. Публикува и работи в областта на методиката на обучението по чужд език, ранното езикоусвояване, психолингвистиката, психологията на кариерното развитие и образователни стратегии, емпатия и комуникация и др.

3. Научна продукция

Кандидатката е автор на 39 публикации в областта на езиковото обучение, ранното езикоусвояване, развиване на изследователските методи в педагогиката на езика, програми за подготовка и обучение на деца, студенти и учители по език, модели за интегриране на деца със специални нужди към езиковите дейности, създаване на учителски профили, разработване на онлайн технология за обучение по английски език и др.

Броят на публикациите, представени за участие в конкурса, е 27. Те включват:

- монографии: 2 /една самостоятелна в обем от 256 стр. и една в съавторство в обем от 215 стр./
- глави от книги: 4 /от които, две в съавторство на български език и две самостоятелни разработки, публикувани от чуждестранни издателства/
- статии и студии в периодични научни списания: 7 /шест самостоятелни и една в съавторство. Четири от публикациите са на английски език, от които три са публикации в чуждестранни издания/
- доклади от научни конференции и статии в сборници: 11 /от които три самостоятелни, осем в съавторство, една от които - на английски език/
- учебници и учебни помагала: три /самостоятелни глави в колективни учебни пособия на български език/

Всички книги, студии и статии, както и материалите в сборници са с ISBN и отговарят на изискванията.

Тук ще поставя акцент върху две от публикациите, а именно монографиите, които обобщават търсенията на авторката в тематичните

области, по които работи. Те показват зрелостта ѝ като учен-изследовател, както ѝ неуморната ѝ ангажираност по теми и проблеми, свързани с подобряване на качеството на езиковото обучение в образованието на деца, студенти, млади учени и учители.

Книгата „*Изследвания в обучението по съвременни езици*”, издадена през 2014 г. (в съавторство с проф. д.п.н.Тодор Шопов) София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 215 с. ISBN 978-954-07-3787-4.), е вече добре позната на читателите и утвърдена като „навременна и полезна книга”, както я определя проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева в Онлайн справочника по реторика. Книгата дава параметрите на най-актуалните изследователски методи и представя задълбочена картина на съвременните научни изследвания в областта на методиката на чуждоезиковото обучение. Научният принос на авторите в тази област е безспорен. Книгата е структурирана в две части: първата включва теорията на проблема, или същността на научноизследователските методи, а втората част представя практическата страна на проблема и включва публикувани научни изследвания на авторите у нас и в чужбина като илюстриция на някои от разглежданите в част I методи. Авторите са предоставили едно задълбочено произведение, което да бъде в помощ на студенти, докторанти и млади учени в техните научни изследвания. Книгата е от интерес както за филолози, така и за педагози, политолози, социолози, философи и др. В действителност, всеки изследовател би могъл да намери в нея нещо ново и полезно.

Другата монография на гл.ас. д-р Екатерина Софрониева „*Ранно езиково обучение: модели у дома и в клас...Броенето не са думички, Мечо! Аз искам да говоря на английски!*”, издадена през 2016 г. обобщава творческите и професионални търсения на авторката в областта на обучението по езици на деца в предучилищна възраст и начален етап. Книгата включва редица съвременни изследвания, проведени сред деца,

студенти, родители и учители, за установяване на един общ, единен контекст, който да открие гледните точки, преживяванията и възприятията на всички участници в обучителния процес. По един изключително креативен и ненатрапчив начин авторката ни убеждава в необходимостта от промяна в традиционното езиково обучение, като „оставя другите да говорят” и споделят техните собствени преживявания и мнения. Тя повдига не само редица въпроси относно „кога и какво”, „как и колко” в езиковото обучение, но предлага професионални и адекватни решения на поставените изследователски въпроси. С ентузиазъм и открита увереност споделя опита си и подкрепя прилагането и разпространението на новаторски модели, отличени като ефективни в теорията и практиката на РЕО в европейските страни. Книгата е едно приятно, увлекателно четиво за всеки читател, който се интересува от ранно езиково обучение. Подбраните текстове и изследвания са подходящи и за учебни цели в областта на методиката на езиковото обучение на студенти от педагогическите и филологическите специалности.

В допълнение, статиите и студиите в периодични научни списания, както и в сборници с доклади от конференции представят спецификата и конкретиката на изследователските търсения на гл.ас. д-р Екатерина Софрониева в областта на педагогиката на езика, лингвистиката, психологията и социологията. Може да се твърди, че представените по конкурса публикации поставят изключително актуални и новаторски за съвременното образование теми, които са подкрепени от внушителни по количество и качество изследвания. Резултатите са значими за всички съвременни езици и са принос в развитието на теорията и практиката на езиковото обучение като цяло и ранното езиково обучение в частност. Чрез книгите на английски език, публикувани от престижни английски и американски издателства, част от резултатите стават достойни и сред международната научна общност в областта.

В трудовете на гл.ас. д-р Екатерина Софрониева могат да се открият следните основни приноси:

А) В научноизследователски план:

➤ Изясняване на проблеми и въпроси, свързани с ранното езиково обучение и предлагане на насоки и препоръки за развитието му на базата на съществуващите съвременни теории и практики, обменен опит, знание, изследвания и добри примери.

➤ Развиване на изследователските методи в педагогиката на езика.

➤ Внедряване на Наративния модел (Ташнер, 2005) и изясняване на представата за самоефективност на учителя и приложимостта на това понятие в педагогическата практика.

➤ Създаване на профил на учителя – разглеждане на различните поведенчески модели на учителя и дефиниране на характеристики и учителски профили.

➤ Изясняване на проблеми, свързани с развитието на децата и езиковите им умения в мултикултурна среда, и насърчаване на детското творчество.

Б) В образователен план:

➤ Осигуряване на качество и устойчивост на езиковото обучение чрез въвеждане и предлагане на ефективни програми за обучение на учители по език.

➤ Разработване на проект за учебна технология за онлайн обучение по английски език на студенти (дистанционно обучение в МВБУ). Проучване на добри практики за преподаване по и на чужд език със съвременни методи и технологии.

➤ Създаване на български версии на Поведенческата скала на Кеймбридж (Барон-Коен и Уилрайт, 2004) – публикувана на официалния сайт на Изследователския център за аутизъм към Университета

Кеймбридж и на Индекс на междуличностна реактивност (Дейвис, 1980). Скалите могат да се използват сред респонденти, чиито роден език е български.

➤ Практически авторски материали в помощ на преподавателите по английски език в предучилищна и начална училищна възраст. Предложено е учебното съдържание на програма по английски език за деца на възраст между 4 и 5 години. То цели се да се постигне постепенно, плавно и поетапно обогатяване на знанията на децата чрез система от разнообразни методи, форми и средства.

➤ Изясняване на проблема на интегрирането в обучението за преодоляване на различията. Включване на ефективни модели за приобщаване на деца със специфични или допълнителни образователни потребности към езиковите дейности.

Цитирания:

Според справката, изготвена за публикационната и цитатна активност на авторката от отдел „Библиотечно-информационно обслужване” на Университетската библиотека при СУ са забелязани 27 цитирания; 8 индексирани публикации са открити в Националната библиография на Република България и 3 в KVK – Karlsruhe Virtueller Katalog (http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/kvk_en.html).

3. Учебно-преподавателска и проектна дейност

От постъпването си на работа като щатен преподавател във ФНПП, Екатерина Софрониева е ангажирана с голям обем от учебни часове, като само за последните три години (2012 - 2015 г.) общата ѝ учебна заетост възлиза на 2690 часа, от които 2087 са аудиторна заетост. Това прави обща средна аудиторна заетост от 696 часа на година, което е два пъти повече от изпълнението на нормативите за учебна заетост от 360 часа годишно.

Гл.ас. д-р Екатерина Софрониева води разнообразни, взаимосвързани дисциплини в бакалавърска и магистърска степен на обучение към ФНПП и ФКНФ, сред които: практически английски език, методика на обучението по чужд език, емпатия и комуникация в езиковото обучение, иновационни чуждоезикови практики, идентичност в интеркултурна среда и др. Общият брой дисциплини в бакалавърска степен на обучение, които води, са 7, а в магистърска степен – 8. В допълнение тя преподава и 5 дисциплини в курсовете по следдипломна квалификация. Тя участва в подготовката на курсовете и разработването на учебни програми. Участва като съавтор и на университетски учебни пособия, тясно свързани с дисциплините, по които преподава. Участва в комисии за провеждане на държавни изпити на студенти от бакалавърските програми, конкурси за докторанти, асистенти и др. Ръководи и рецензира магистърски тези на студенти от магистърските програми към катедра „Предучилищна и медийна педагогика”, ФНПП и катедри „Методика на чуждоезиковото обучение” и „Англицистика и американистика”, ФКНФ. Ръководител е на програмата за следдипломна квалификация на учители по ранно чуждоезиково обучение и магистърската програма на английски език „Образователни науки и интеркултурно възпитание”.

Богатият ѝ международен, интеркултурен опит и отличното владение и познаване на английски език и култура, както професионалните и личните ѝ качества, ѝ дават възможност да работи като експерт и учител по внушителен брой от международни и национални програми и проекти. Участва като лектор, учител и ръководител в проекти по европейските програми Грундвиг, Леонардо да Винчи, Еразъм и др. Обучава учители по език от страната и чужбина на новаторски методи за работа с възрастни и деца, прилагане на нови технологии и осъществяване на интернет-базирани обучения.

Гл. ас. д-р Екатерина Софрониева е всеотдайна в работата си с колеги и студенти и участва активно в дейностите както на Факултета по начална и предучилищна педагогика, така и на общоуниверситско ниво. За нея е от значение не само собственото ѝ професионално развитие, но и това на студентите, докторантите и младите учени, с които работи и които обучава. За това свидетелстват и техните постижения - под нейно ръководство те издават собствени публикации и преводи на научни статии, печелят отличия и сертификати от национални институции и международни университети и т.н.

В заключение бих искал да заявя, че ценя високо човешките и професионални качества на гл.ас. д-р Екатерина Софрониева и с радост давам своята положителна оценка на научното жури за присъждане на кандидатката на научното звание „доцент” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по чужд език (английски език)).

21.07.2016 г.

проф. д-р Божидар Ангелов

София